

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 4, Sayı:14, Haziran 2018, s. 273 -288

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KARAHAN

Fırat Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, m.karahan@firat.edu.tr

Mehmet Şerif YEŞİLKAYA

Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yesilkaya23@gmail.com

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK YETENEKLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ: FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ¹

Özet

Girişimcilik ruhunun ortaya çıkarılması ve desteklenebilmesi için güçlü bir eğitim desteği almaları gerekmektedir. Bu bağlamda, eğitim programlarının öğrencilere kendi işlerini kurmaları için gerekli temel girişimcilik ve işletmecilik bilgilerini ve-rerek özel sektöre geçişlerini kolaylaştırması ve bu süreci başarıyla yürütmelerini sağlamak olmalıdır. Araştırmada; potansiyel girişimcileri belirlemek ve onları sa-haya çıkarmanın yollarını bulabilmek, girişimcilik eğitiminin sorunlarını tespit edip çözüm önerileri geliştirebilmek için Elazığ Fırat Üniversitesinin farklı fakülte-lerinde öğrenim görmekte olan 392 öğrenciyle bir anket uygulaması yapılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, Fırat üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri yüz üzerinden ortalama 68 ve girişimcilik yeteneği 72 puan olarak he-saplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda, girişimcilik niyeti erkeklerin lehine farklı-laşmakta, girişimcilik yeteneği cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Fakültelere göre girişimcilik niyeti ortalaması en yüksek olan teknoloji fakültesi ve İİB fakültesidir. Girişimcilik yeteneği ortalaması sırasıyla teknoloji, İİBF ve eğitim fakültesi şeklin-dedir. Ayrıca araştırmada, birinci derece yakını esnaf olanların girişimcilik niyeti ve girişimcilik yeteneği puanlarının da daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik eğilimi, Girişimcilik yeteneği, Girişimcilik eğitimi

¹ 4. ASOS Kongresinde sözlü olarak sunulan bildiriden türetilmiştir.

DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING ENTREPRENEURSHIP SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS: FIRAT UNIVERSITY SAMPLE

Abstract

The purpose of entrepreneurship training programs is to facilitate the passage of special sectors by providing the students with the necessary basic entrepreneurship and business knowledge in order to set up their own business, and to ensure that these processes run successfully. In the study; a survey was conducted with 351 students studying at different faculties of Elazığ Firat University in order to identify potential entrepreneurs and find ways to bring them to the forefront, to identify problems of entrepreneurship education and to develop solution proposals. According to the findings obtained from the study, the students' entrepreneurship activities of Firat University were calculated as 68 on average and entrepreneurship ability 72 points. As a result of this analysis, the intention of entrepreneurship differs in favor of men, and the entrepreneurial ability does not differ according to sex gender. According to the faculties, the intention of entrepreneurship is the highest faculty of technology and the faculty of economics and administrative sciences. The averages of entrepreneurship ability are in the form of technology, İİBF and education faculties respectively. In addition, it was determined that those who are close to first degree trades have higher entrepreneurship intention and entrepreneurship ability scores.

Keywords: Entrepreneurship tendency, Entrepreneurship skills, Entrepreneurship education

1. GİRİŞ

Dünya üzerinde meydana gelen hızlı değişim nedeniyle önemi daha da iyi anlaşılan ve akademik dünyada üzerine çok sayıda araştırmalar yapılan girişimcilik, kimsenin görmediği iş fırsatlarını gören, risk üstlenen, iş modellerini farklılaştırabilen girişimciler sayesinde gerçekleşmektedir. Devletin ekonomik faaliyetlerden giderek elini çektiği ve girişimcilerin bu boşluğu doldurmasının beklendiği günümüzde, hızlı değişime ayak uydurabilecek girişimcilere duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere neredeyse yeryüzündeki bütün devletler, girişimleri teşvik etmek ve yeni müteşebbisler oluşturmak için girişimci kültürlerin geliştirilmesi konusunda yakından ilgililenmektedirler.

Girişimciliğin yeni işletme kurma sürecinde en önemli aşaması, gerekli motivasyona sahip olmaktır. Özellikle kuruluş yıllarında birçok zorluğun üstesinden gelmek zorunda olan girişimcilerin güçlü bir motivasyona sahip olması gerekmektedir (Boz ve J.Boz, 2014). Girişimcilerin mevcut iş fırsatlarını rekabet gücü oluşturacak şekilde iş modeline dönüştürmesinde önemli bir etken olan yükseköğretim faktörünün dikkatlice analiz edilerek ülkenin sürdürülebilir büyüme ve kalkınma politikalarıyla uyumlu olması hem ekonomik hem de sosyal açıdan

ülkeye büyük avantajlar sağlamaktadır. Yüksek öğrenimli nüfustaki artış ile birlikte girişimcilik için temel şart olan değişime karşı direncin azaltılması, farklı iş fırsatlarının görülebilmesi, yeni iş modellerinin kurulması ve böylece istihdamın artırılması, ülkedeki ekonomik ve sosyal göstergelerin iyileşmesini sağlayacaktır.

Girişimciliği etkileyen çevresel şartlar yanında girişimcilerin sahip olduğu kişisel özellikler girişimlerin sayısını ve niteliğini belirlemektedir. Bu kişisel özelliklerden bir tanesi olan ve çevresel değişikliklerin algılanması ve değerlendirilmesini etkileyen eğitim faktörü, ülke yönetimleri açısından da önemsenmeye başlamıştır (Aker vd., 2014). Bu bağlamda dünyadaki birçok eğitim sistemi konu ile ilgili kendilerini sorumlu saymış, yenilikçi bir yaklaşımla proje planlamaları yapmaları konusunda girişimcileri teşvik etmeye başlamışlardır (Kirby, 2005). Ekonomik büyüme ve gelişime sağladığı katkıdan dolayı girişimciliğin desteklenmesi çerçevesinde oluşan hedefler, akademik camianın da ilgi alanına girmiş ve bu doğrultuda üniversitelerde girişimcilik eğitimleri vermeye başlanmıştır. Bu sayede, bireylerin doğuştan sahip olduğu özelliklerin yanı sıra eğitim kurumlarında verilen girişimcilik eğitimleriyle girişimcilik zihniyeti, bilinci ve becerilerinin artırılması, bireylerin girişimciliğe bakışlarının iyileştirilmesi hedeflenmiştir (Aslan vd., 2017).

Uluslararası rekabetçi piyasa şartlarında sürdürülebilir ekonomik büyüme ve üretken bir toplumun oluşturulması için çağa uygun bilgili, teknoloji üretebilen ve kullanabilen yetenekli ve esnek düşünebilen hoşgörülü nesillerle ihtiyaç vardır. Bu nesillerin yetiştirilmesinde o ülkenin eğitim sisteminin sorumluluğu bulunmaktadır. Gelişmiş toplumlarda yükseköğrenim görmüş gençlere eğitilmiş ve üretime hazır hale gelmiş kişiler olarak bakılmakta ve eğitilmiş gençlerin, girişimcilik açısından çeşitli avantajlara sahip olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle ülkemizde, özellikle üniversiteye adımını atan her öğrenciye kamu sektöründe iş arayan yeni bir aday olarak değil kendi işini kurabilen girişimci adayı gözü ile bakmak gerekir. Bu bağlamda günümüz gençliğinin “iş arayan değil kendi işini kuran veya kurma yollarını arayan” niteliklerde yetiştirilmesi gerekmektedir (Şahin ve Narı, 2014).

Bu kapsamda yapılan bu çalışmada; öncelikle üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetleri, girişimcilikle ilgili kişisel tutumları, girişimciliğe yatkınlıkları ve girişimciliğe bir kariyer seçeneği olarak bakışları, bir anket uygulaması vasıtasıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra, girişimcilik yeteneklerini etkileyen faktörleri belirlemek, girişimcilik eğitimi sırasında karşılaşılan sorunları tespit edip çözüm önerileri geliştirebilmek için gerekli olan analizler yapılmıştır.

2. İLGİLİ LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Girişimcilik eğitiminin temel amacı kişilerin kendi işini kurarak bağımsız çalışmalarını sağlamaktır. Bağımsız çalışma, kendi işini kurma, serbest çalışma, kendi hesabına çalışma, mikro işletme, girişimcilik gibi isimler altında yürütülen faaliyetlerdir. Girişimcilik eğitim programının amacı, kişilerin kendi işlerini kurmaları için gerekli temel girişimcilik ve işletmecilik bilgilerini vererek özel sektöre geçişlerini kolaylaştırmak ve bu işleri başarıyla yürütmelerini sağlamaktır (Tekin, 2005:448).

Plattner vd., (2009) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmaya göre, öğrencilerin öğrenimleri süresince girişimciliğe yönlendirilmeleri ve teşvik edilmeleri gerektiği, girişimciliği bir kariyer olarak benimsemeleri gerektiği ve girişimci adayları bu öğrencilerin psikolojik olarak da hazırlanmaları gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Aslan vd., (2017) Gaziantep üniversitesinde yaptıkları bir anket çalışmasından elde ettikleri sonuçlara göre; öğrencilerin almış oldukları girişimcilik derslerinden elde etmiş oldukları kazanımların girişimcilik eğilimlerini ve inovasyon yeteneklerini pozitif yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin ve girişimcilik dersi kazanımları ile kendi işyerlerini açma istekleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Soylu (2014) bireyin yaşadığı sosyal yapı ve kültürün girişimcilik üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında; sosyokültürel yapının girişimcilik üzerindeki etkisini ortaya koymaya çalışmış, bu bağlamda sosyokültürel hayattan, ticari faaliyetlere, karar verme sürecinden, yaşam tarzına kadar kültürün etkisinin bulunduğu ileri sürülmüştür. Çalışmada, kanaat toplumu olan Türk milletinin bu kültürü elde etmesinden, kullanmasına kadar gelişen süreç içerisindeki tutum ve davranışların önemine değinilmiş ve bununla beraber kanaat toplumu olmanın girişimcilik ve rekabet gücü üzerine etkisi incelenmiştir.

Doğan vd., (2014) yaptıkları çalışmada, girişimcilik eğitimi almış öğrencilerin girişimciliğin finansmanı konusundaki algılarını ölçmüş, ayrıca girişimcilik eğitimi almış Afyon Kocatepe Üniversitesi öğrencilerinin ve Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi öğrencilerinin girişimciliğin finansmanı konusundaki algıları karşılaştırılarak, benzer ve farklı noktaları ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek oranda girişimci olmaya meyilli, ailesinde girişimci olan öğrencilerin ailesinde girişimci olmayan öğrencilere göre girişimci olmaya daha yatkın olduğu yani öğrencilerin çevresindeki girişimcilerden etkilendikleri belirlenmiştir.

Kızıldağ ve Özkara (2014) yaptığı çalışmada, bir sosyal ağ olan Twitter'ın girişimciliğe katkısı incelenmiş, bu amaçla girişimcilik temalı belirlenmiş 11 Twitter hesabında girişimcilik eğitimi, girişimcilik için iş fikirleri, fırsatlar ve teşvikler, girişimcilik teşvikleri ve destekleri ile girişimci rol modellerinin paylaşım sıklıklarına bakılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, girişimcilik ile ilgili olarak ağda en sık "Girişimcilik Fikirleri ve İş Fırsatları", sonrasında ise "Girişimcilik Eğitimi" ve "Girişimci Rol Modelleri" hakkında paylaşımlar yapıldığı ve bunun da girişimciliğe katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Aker vd., (2014) yaptığı çalışmada uluslararası kuruluşlar tarafından farklı ülkeler için hazırlanan girişimcilik oranlarına ait veriler arasındaki ilişki analiz edilmiş, farklı bölgesel ve ekonomik bloklardaki ülke grupları bu analizden elde edilen sonuçlar kapsamında karşılaştırılarak global bir analiz yapılmıştır. Çalışma içsel girişimcilik verileri ile tekrar gerçekleştirildiğinde farklı sonuçlara ulaşılabileceği belirtilmiştir. Farklı zaman dilimlerinde ve farklı ölçüm teknikleri ile yapılacak çalışmalardan farklı sonuçlar doğurabileceği göz ardı edilmemelidir.

Yercan (2014) yaptığı çalışmada, Türkiye'de girişimcilik konusunda lisans, yüksek lisans seviyelerinde eğitim veren üniversiteleri incelemiştir. Çalışmada, geleneksel olarak 'işgörenler'

yetiştirme amacının aksine, 'bireysel', 'kurumsal' veya 'sosyal' girişimci olarak yeni iş fikirlerini ortaya koyabilen 'işverenler' yetiştirme amacı ile Gediz Üniversitesi'nde yürütülen Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Yüksek Lisans programı ele alınmış, program kapsamında çeşitli sektörlerden girişimcilerin tecrübelerini paylaşıp, öğrencilerle tartışması, dersi sürdürmeleri ile öğrencilerde oluşan motivasyon ve katkılar incelenmiştir.

Bayraktar ve Karadeniz, (2017) yaptıkları çalışmada, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin 2013 ve 2017 seneleri için karşılaştırmalı olarak girişimcilik eğilimleri ölçülmüştür. Araştırma sonucunda, 2017 senesi verilerine göre öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerine göre girişimcilik eğilimlerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre girişimcilik eğitimleri sonucunda başarıma ihtiyacı eğilimi 2017 senesi öğrencilerinde daha yüksek olduğu, insanlar ile ilişki eğilimi için daha başarılı olduğu ve yaratıcılık eğilimi için daha yaratıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Najimudinova (2017) Kırgızistan'da yaptığı literatür çalışmasında, potansiyel girişimci ve iş adamı olma özelliğini taşıyan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ve özellikleri yayınlanmış 23 çalışmada incelenmiştir. Çalışmalar araştırma konu başlıkları, yayın dili, yıllara göre dağılımı, karşılaştırmalı çalışma olup olmadığı, örneklem ve ölçek bilgileri olmak üzere değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi öğrencileri örneğinde girişimcilik eğilimi ve özellikleri üzerinde Türkiye Türkçesinde yapılan araştırmaların ağırlık kazandığı, araştırmaların daha çok iktisadi ve idari bilimler fakültesinde özellikle işletme bölümü öğrencileri üzerinde yapıldığı belirlenmiştir.

Ensari vd., (2017) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yenilikçilik kapasitelerinin ve öğrenci ailelerinin girişimcilik öykülerinin aracı etkisi belirlenmeye çalışılmışlardır. Farklı üniversitelerden öğrenciler üzerinde yapılan uygulama çalışması sonucunda, öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine yenilikçilik kapasitelerinin pozitif etkisi olduğu, ailelerinin girişimcilik öykülerinin de aracı etkisinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin ailelerinin girişimcilik öyküsü incelenmiş, yenilikçilik eğilimi ve girişimcilik potansiyeli arasındaki ilişkide, ailenin girişimcilik öyküsünün kısmi aracılık rolü olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar ile ailede ebeveynlerden biri ya da ikisinin girişimci olmasının, çocuklarının girişimcilik düşüncesine daha sıcak bakmalarını etkileyebileceği yönündedir. Girişimciliğin ve yaratıcılığın başta aile olmak üzere çevre tarafından desteklendiği toplumlarda, yeni nitelikli girişimlerin giderek daha da fazla artacağı ileri sürülmüştür.

Özgül vd., (2017) Dokuz Eylül Üniversitesi Girişimcilik Akademisi'nden mezun olan bireyler üzerinde yaptıkları çalışmada, iş fikri geliştirme engellerinin, bireylerin yenilikçilik düzeyleri, girişimcilik yetenek ve potansiyelleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, iş fikri engelleri ile girişimcilik potansiyeli, yetkinliği ve niyeti ile bireyin yenilikçilik düzeyi arasında doğrusal olmayan bir ilişki saptanmıştır. Buna göre, girişimcilik niyeti ve potansiyeli orta düzeyde olan bireylerin iş fikri engel algısının en yüksek olduğu; niyeti ve potansiyeli düşük bireylerin bu engelleri fazla önemsemediği; niyet ve potansiyeli yüksek bireylerin ise engel algılarının en düşük düzeyde gerçekleştiği ortaya konmuştur. Ayrıca, girişimcilik ni-

yeti, yetkinliği ve bireyin yenilikçilik düzeyinin, bireyin girişimcilik potansiyelini saptamada anlamlı değişkenler olduğu saptanmıştır.

Uluyol (2013) Gölbaşı Meslek Yüksekokulu'nda finansal yönetim ve girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi üzerine yaptığı çalışmada; öğrencilerin girişimcilik eğilimleri bir anketle ölçülmüş, ders alan ve almayan öğrenciler arasında girişimcilik eğilimleri açısından bir farklılık olup olmadığı test edilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduğu ancak finansal yönetim ve girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca yüksekokul öğrencilerinin yüksek düzeyde girişimcilik potansiyeline sahip oldukları halde gerçek hayatta girişimci olanların sayısının düşük olmasına yani, öğrencilerin sahip olduğu girişimcilik potansiyelinin uygulamaya geçirilmesi konusunda sorunlar olduğu konusuna da dikkat çekilmiştir.

Mirza ve Dağdeviren, (2016) yaptıkları çalışmada, Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla bir anket çalışması yapmışlardır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin girişimciliğe eğilimlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetinin, öğrenim gördükleri ön lisans programının ve gelir durumlarının girişimcilik eğilimlerini etkilemediği, öğrencilerin üniversite eğitimini tamamladıktan sonra girişimci olma potansiyellerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öner vd., (2016) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini ölçmek ve öğrencilerin kişisel özelliklerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini, geleceğe yönelik beklentilerini belirlemek amacıyla Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Çarşamba Ticaret Borsası Meslek Yüksek Okulunda okuyan öğrencilere bir anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin girişimcilik düzeyi ortalaması 3,78 puan olarak yani yüksek sayılabilecek bir girişimcilik eğiliminin olduğu, öğrencilerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, girişimcilik özelliklerine göre tek tek bakıldığında öğrencilerin risk alma, başarıya ihtiyacı ve yaratıcılık düzeyleri arasında da anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür.

Tağraf ve Halis (2008) yaptıkları çalışmalarda girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimini arttırdığı, Patır ve Karahan (2010) girişimcilik eğitimi alanların almayanlara kıyasla kendilerine ait olan bir işyeri açmaya daha elverişli olduğu, Çolakoğlu ve Çolakoğlu (2016) girişimcilik eğitiminin girişimcilik potansiyelini arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin girişimcilik yeteneklerini belirlemek ve onları sahaya çıkarmanın yollarını bulabilmek, girişimcilik yeteneklerini etkileyen faktörleri bulmak, girişimcilik eğitiminin sorunlarını tespit edip çözüm önerileri geliştirebilmektir.

Araştırmaya bilgi sağlamak amacıyla hazırlanan girişimcilik yetenek düzeyini ölçmeye yönelik bir anketle Elazığ Fırat Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri belirlenmiş ve konuyla ilgili karşılaşılan sorunlar, eksiklikler ve girişimcilik yeteneğini etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni 2018 öğretim yılında Elazığ Fırat Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin tümü olup bu evrenden örneklem olarak 391 öğrenci seçilmiştir. İlgili yazında örneklem büyüklüğü hesaplamalarında, 0,05 anlamlılık düzeyinde ve 0,05 örneklem hatası için belirlenen örnek sayısı 100.000'den büyük evren büyüklükleri için 384 sayısı yeterli sayıldığından (Altunışık vd., 2010:135), araştırma için rastgele yöntemle seçilen 391 örneğin yeterli olduğu ve bunların öğrencilerin tümünü temsil ettiği varsayılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze anket yöntemi seçilmiştir. Anketin hazırlanmasında öncelikle ilgili yazın taranmış, daha önceki araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş (Tekin, 1999; Yılmaz ve Sümbül, 2009; Karahan ve Ulusoy, 2010; Karahan ve Okay, 2011; Bayram, 2014; Ekici, 2016; Taş, 2016) ve bu bilgiler ışığında "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Yetenek Testi" isimli yeni bir anket formu geliştirilmiştir. Hazırlanan bu anket iki bölümden oluşmakta olup bunlar; demografik özellikler ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik yeteneklerinin ölçüldüğü bölümlerdir. Soruların değerlendirilmesinde öğrencilere beşli likert tipi soru seçenekleri sunulmuş ve öğrencilerin verdikleri cevaplar gerekli hesaplamalar yapılarak puana dönüştürülmüştür.

Hazırlanan ankette, toplam 47 soru yer almakta olup bunlardan 10 tanesi öğrencilerin demografik bilgilerini belirlemeye, 37 tanesi öğrencilerin girişimcilik yeteneğini ölçmeye yönelik sorulardır. Anketin ölçek kısmında bulunan 37 madde üzerinde yapılan Alfa güven katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin çok güvenilir olduğunu söylemek mümkündür. Anketlerden elde edilen veriler, bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 18 paket programıyla istatistiksel değerlendirmeleri yapılmıştır.

3.4. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirme

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinden anketler vasıtasıyla toplanan veriler, SPSS paket programında analiz edilmiş, elde edilen sonuçlar iki başlık halinde düzenlenmiştir. Bunlar işletme yöneticilerinin demografik özellikleri, öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi başlıkları altında aşağıda ayrıntılı olarak sunulmuştur.

3.4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin %70(272)'si İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinde, %16(64) Eğitim fakültesinde, %08(33) Teknoloji fakültesinde, %06(22) Sağlık Bilimleri fakültesinde öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin %38(149) 3.sınıfta, %22(85) birinci sınıfta, %20(80) 2.sınıfta, %19(74) 4. sınıfta okumaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %65(254) bayan ve %35(137) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin ailele-

rinin %43(169) il merkezinde, %31(123) kasabada, %17(67) ilçede ve %7(27) ise köylerde ikamet etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; %44(174) dört ve daha fazla kardeş sahibi, %26(103) üç kardeş, %19(75) iki kardeş ve %7(27) bir tek kardeş sahibidirler. Öğrencilerin birinci derece yakınlarından kendi işini yapmayanların oranı %61(240) ve kendi işini yapanların oranı ise %33(131) dir. Öğrencilerden daha önce girişimcilik faaliyetinde bulunmayanlar %78(305) ve bulunanlar %17(65) dir. Öğrencilerin kariyer hedefi olarak; %56(220) kamu, %18(69) özel sektör, %16(61) kendi işini kurma, %8(31) diğer seçeneği, %3(10) ailesi yanında iş yapmayı düşünmektedir.

3.4.2. Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyinin Değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan öğrencilerin anketlere verdikleri cevapların puanlaması sonucunda; girişimcilik yetenek düzeyi genel olarak yüz üzerinden 70 puan, girişimcilik niyeti düzeyi 68, girişimciliğe yatkınlık ve kişisel tutumu düzeyi 72 puan olarak hesaplanmıştır.

Girişimcilik niyetlerini belirlemek üzere yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Girişimcilik Niyetleri Ölçeğinin Değerlendirilmesi

Girişimcilik Niyeti Ortalama Puan 3,42(68)	X	S
1. Kendi işimi kurmak için gerekli fırsatları oluşturma yeteneğine sahibim	3,47	1,16
2. Gelecekte kesinlikle kendi işimi kurmayı hedefliyorum	3,27	1,27
3. Sosyal yaşamı, iş ve eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiliğe sahip olmak isterim	4,12	1,12
4. Temel kariyer hedefim girişimci olmaktır ve bunun için her şeyi yapmaya hazırım	3,23	1,24
5. Kendi işimi kurmak ve işletmek için elimden gelen her şeyi yaparım	3,47	1,22
6. Günde 12-16 saat çalışmayı göze alabilirim	2,98	1,39

Tablo 1’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğrencilerin "Kendi işimi kurmak için gerekli fırsatları oluşturma yeteneğine sahip olduğu" düşüncesine katılım ortalamasının beş tam puan üzerinden 3,47 olması, araştırmaya katılan öğrencilerinin çoğunluğu kendi işini kurma konusunda yeteneklerine güvendikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin "Gelecekte kesinlikle kendi işimi kurmayı hedefliyorum" düşüncesine katılım ortalamasının 3,27 olması araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun gelecekte kendi işini kurmayı düşündüğü şeklinde yorumlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin "Sosyal yaşamı, iş ve eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşayan bir kişiliğe sahip olma" düşüncesine katılım ortalamasının 4,12 olması, araştırmaya katılan öğrencilerinin çoğunluğunun sosyal yaşamı, iş ve eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşamayı çok istedikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin "Temel kariyer hedefim girişimci olmaktır ve bunun için her şeyi yapmaya hazır oldukları" düşüncesine katılım ortalamasının 3,23 olması, araştırmaya katılan öğrencilerinin çoğunluğu temel kariyer hedefleri

arasında girişimciliğin bulunduğu şeklinde yorumlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin “Kendi işimi kurmak ve işletmek için elimden gelen her şeyi yaparım” düşüncesine katılım ortalamasının 3,47 olması, öğrencilerin çoğunluğunun kendi işini kurma konusunda çok kararlı olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin “Günde 12-16 saat çalışmayı göze alabilirim” düşüncesine katılım ortalamalarının 2,98 olması, öğrencilerinin çoğunluğunun günde 12-16 saat çalışmayı pek istemedikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Öğrencilerin girişimciliğe yatkınlık ve kişisel tutum düzeylerini belirlemek üzere yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Girişimciliğe Yatkınlık ve Kişisel Tutum Düzeyi Ölçeğinin Değerlendirilmesi

“Kişisel tutumlar” ve “Girişimciliğe Yatkınlık” Durumu Ortalaması 3,60(72)	X	S
7. Benim için girişimci olmanın avantajları dezavantajlarından fazladır.	3,61	1,20
8. Girişimci olarak kariyer yapmak bana cazip gelmektedir.	3,57	1,18
9. Eğer bir şeyi aklıma koyarsam, hiçbir şeyin beni durdurmasına izin vermem.	3,78	1,18
10. Genellikle Rekabet etmekten hoşlanırım	3,62	1,24
11. Yaptığım işlerde kendi kararlarım etkilidir.	3,92	1,06
12. Zor durumda kaldığımda çözüm için seçenekler oluşturabilirim	3,90	1,09
13. Kendi kararlarım ile hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	3,99	1,06
14. İşimde yaratıcılık yönüm güçlüdür	3,78	1,10
15. Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	3,73	1,13
16. İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilirim.	3,75	1,09
17. Farklı işlere yönelik motivasyon ve eğilimlerim güçlüdür.	3,78	1,15
18. İşini kurup başarısız olanlara, yeni bir şans verilmesi gerektiğini düşünüyorum	3,76	1,12
19. Bir işi kurmak ve onu çalıştırmak benim için kolaydır	3,38	1,08
20. İstedğim şeyleri elde etmek için çok çalışmaktan kaçınmam	3,77	1,10
21. Üstüme aldığım görevleri zamanında bitiririm	3,78	1,19
22. Sorumluluk almaktan kaçmam ve sorumluluklarımı yerine getiririm	3,79	1,12
23. İstedğim şeyleri yapabilecek kadar yeterli enerjiye sahibim	3,78	1,17
24. Kimsenin bana yapmamı söylemesine gerek yoktur, işimi kendi başıma yaparım	3,76	1,08
25. Başkalarının aklına gelmeyen birçok şeyi düşünür ve hayata geçirebilirim.	3,42	1,21
26. Bir işin fırsatlar sunması, emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir.	3,30	1,17
27. Geleceği garanti altına almak için insanların kendi işini kurması gereklidir	3,37	1,23
28. İstedğim bir şeyi elde ettiğimde bunun kendi yeteneklerimle gerçekleştiğini düşünürüm	3,59	1,14
29. Bir işe başladığımda, çoğunlukla çevremdeki insanları da harekete geçiririm	3,64	1,15
30. İnsanları severim. Hemen herkesle anlaşabilir ve iyi geçinirim.	3,61	1,30
31. Kendi işimi kurma konusunda gerekli hazırlıklara (donanıma) sahibim.	3,37	1,20
32. Yeni bir iş kurmada uygulamaya dair gerekli bilgilere sahibim.	3,31	1,19
33. Bir iş fikrini girişimcilik projesine dönüştürebilecek bilgi ve beceriye sahibim.	3,33	1,16
34. Eğer yeni bir iş kurmayı deneseydim büyük olasılıkla başarılı olurum.	3,57	1,16
35. İlköğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini geliştirdiğini düşünüyorum	3,16	1,35

36. Orta öğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini geliştirdiğini düşünüyorum	3,12	1,35
37. Kendi işini kurmanın, üniversite eğitimi sonunda bir kariyer seçeneği olacağını düşünüyorum	3,54	1,23

Tablo 2’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğrencilerin "benim için girişimci olmanın avantajları dezavantajlarından fazladır." düşüncesine katılım durumu ortalamasının 3,61 olması, öğrencilerinin girişimci olmayı avantajlı bir durum olarak değerlendirdikleri şeklinde yorumlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin "girişimci olarak kariyer yapmanın cazip gelmesi" düşüncesine katılım durumu ortalamalarının 3,57 olması, öğrencilerin çoğunluğunun girişimciliği kariyer olarak cazip gördükleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "eğer bir şeyi aklıma koyarsam, hiçbir şeyin beni durdurmasına izin vermem." düşüncesine katılım ortalamalarının 3,78 olması, öğrencilerin çoğunluğunun akıllarına koydukları bir şeyi yapmakta kararlı oldukları şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "genellikle rekabet etmekten hoşlanırım" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,62 olması, öğrencilerin çoğunluğunun rekabet etmekten hoşlandıkları şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "yaptığım işlerde kendi kararlarım etkilidir" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,92 olması, öğrencilerin yaptıkları işlerde kendi kararlarının etkili olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "zor durumda kaldığımda çözüm için seçenekler oluşturabilirim" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,90 olması, öğrencilerin zor durumda kaldıklarında kendi çözüm seçeneklerini oluşturabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "kendi kararlarıyla hayatlarını şekillendirebilecekleri" düşüncesine katılım durumu ortalamalarının 3,99 olması, öğrencilerin kendi kararlarıyla hayatlarını şekillendirebilme ihtimalinin çok yüksek olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "işimde yaratıcılık yönüm güçlüdür" düşüncesine katılım ortalamasının 3,78 olması, öğrencilerin yaratıcılık yönlerinin güçlü olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmemem" düşüncesine katılım ortalamasının 3,73 olması, öğrencilerin liderlik yönlerinin iyi olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "iş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilecekleri" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,75 olması, öğrencilerin işleri konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "farklı işlere yönelik motivasyon ve eğilimlerinin güçlü" olduğu düşüncesine katılım ortalamalarının 3,78 olması, öğrencilerin farklı işlere yönelik motivasyonlarının güçlü olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "işini kurup başarısız olanlara, yeni bir şans verilmesi gerektiği" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,76 olması, öğrencilerin işinde başarısız olanlara yeni bir şans verilmesi gerektiğini düşündükleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "bir işi kurma ve onu çalıştırmanın kolay olduğu" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,38 olması öğrencilerin iş kurma ve işyerini çalıştırmanın nispeten çok kolay olmadığını düşündükleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "istediği şeyleri elde etmek için çok çalışmaktan kaçın-

mama" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,77 olması, öğrencilerin istedikleri şeyleri elde etmek için çok çalışabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "görevleri zamanında bitirilmesi" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,78 olması, öğrencilerin yaptıkları görevleri zamanında bitirmeyi çok istedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "sorumluluk almaktan kaçmama ve sorumlulukları yerine getirme" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,79 olması, öğrencilerin sorumluluktan kaçmayıp yerine getirmeyi tercih ettikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "istenen şeyleri yapabilecek kadar yeterli enerjiye sahip olma" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,78 olması, öğrencilerin istedikleri işleri yapabilecek kadar enerjilerinin var olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "başkalarının söylemesine gerek duymadan işini kendi başına yapabilme" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,76 olması, öğrencilerin işlerini kendi başına yapabilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "başkalarının aklına gelmeyen birçok şeyi düşünüp hayata geçirebilme" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,42 olması, öğrencilerin başkalarının aklına gelmeyen şeyleri düşünüp hayata geçirebilecekleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "bir işin fırsatlar sunması, emniyetli ve garantili olmasından daha önemlidir" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,30 olması, öğrencilerin fırsatların değerlendirilmesi önemsedikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "geleceği garanti altına almak için insanların kendi işini kurması gerektiği" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,37 olması, öğrencilerin geleceğini kurtarmak için kendi işlerini yapmak istedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "istenen bir şeyin kendi yetenekleriyle gerçekleştirilmesi" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,59 olması, öğrencilerin istediklerini gerçekleştirmek için kendi yeteneklerine güvendikleri şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "bir işe başlandığında, çevredeki insanları da harekete geçirme" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,64 olması, öğrencilerin çevrelerindeki insanları işleri için harekete geçirebilecekleri şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "insanları sevme, herkesle anlaşabilme ve iyi geçinme" düşüncelerine katılım ortalamalarının 3,61 olması, öğrencilerin çevrelerindekiyle anlaşabildiği ve iyi geçindiği şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "kendi işlerini kurma konusunda gerekli donanımına sahip olduğu" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,37 olması, öğrencilerin kendi işlerini kurma konusunda gerekli asgari koşullara sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "yeni bir iş kurmada uygulamaya dair gerekli bilgilere sahip olma" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,31 olması, öğrencilerin yeni iş kurma konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadıkları şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "bir iş fikrini girişimcilik projesine dönüştürebilecek bilgi ve becerilere sahip olma" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,33 olması, öğrencilerin iş fikirlerini projeye dönüştürebilecek bilgi ve becerilere asgari düzeyde sahip oldukları şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "yeni bir iş kurmanın denenmesi halinde büyük olasılıkla başarılı olunacağı" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,57 olması, öğrencilerin yeni bir iş kurma de-

nemesinin başarıyla sonuçlanma ihtimalinin yüksek olacağı şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "ilköğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini geliştirdiği" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,16 olması, öğrencilerin ilköğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini az miktarda da olsa geliştirdiği şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin "orta öğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini geliştirdiği" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,12 olması, öğrencilerin bu düşünceye pek katılmadıkları şeklinde yorumlanmıştır. Öğrencilerin "kendi işini kurmanın, üniversite eğitimi sonunda bir kariyer seçeneği olacağı" düşüncesine katılım ortalamalarının 3,54 olması, öğrencilerin girişimciliği bir kariyer seçeneği olarak düşündükleri şeklinde yorumlanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İstihdamı artırmak ve üretim artışı sağlamak gibi birçok sosyoekonomik sorunun çözümü olan girişimciliğin önemi her geçen gün artmaktadır. Girişimciliğin bu kadar önem kazanması, bireylerin girişimci bir ruha sahip olması ve gelecekte kendilerini kurma niyetlerinin artırılması hususunu ön plana çıkarmıştır. Kendini girişimci hisseden her bireyin, girişimcilik vasıfları taşıması ve gelecekte iş kurması her zaman mümkün olamamakta, iş kurma fırsatı bulanların da her zaman başarılı olunması mümkün olmamaktadır. Ancak, ne kadar çok birey girişimcilik vasıflarını keşfeder ve iş kurma niyetini taşırsa başarılı olma oranının da o kadar artacağı bir gerçektir.

Girişimcilik niyetini artırmak için üniversitelerin girişimciliği harekete geçirmeye yönelik temel faaliyetlerde bulunması gerekmekte ve bunun için tam bir girişimcilik kültürü oluşturulması ve sürdürülmesi gerekmektedir. Üniversite öğrencileri girişimciliğe özendirilmeli, ders ve konferanslarla girişimcilik eğilimi ve yeteneği geliştirilmelidir. Böylece, ülkemizde uyandıracak girişimci ruh ekonominin büyümesini ve gelişmesini sağlayacaktır.

Bu bağlamda, eğitim sistemimizin de girişimci yetiştirme konusunu ele alıp yeniden değerlendirilmesi gerektiği ve genç girişimci adaylarına gerekli bilgileri yüklemek için üzerine düşeni yapması gerekmektedir. Bunun için, girişimcilik eğitimi konusunun akademik çevrelerce tekrar masaya yatırılıp gözden geçirilmesi, yeni program, metot ve düşüncelerle geliştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu bayan, il merkezlerinde ikamet etmekte, dört ve daha fazla kardeş sahibi ve birinci derece yakınlarından kendi işini yapan bulunmamakta, ancak öğrencilerin dikkate değer bir kısmının da yakınları kendi işini yapmaktadır. Öğrencilerin büyük bir bölümü daha önce hiçbir girişimcilik faaliyetinde bulunmamış, kariyer hedefi olarak ta dörtte üçü kamu ve özel sektörde çalışmayı düşünmekte, kendi işini kurmayı düşünenler ise azınlıktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anketlere verdikleri cevapların puanlaması sonucunda; girişimcilik yetenekleri genel olarak yüz üzerinden 70 puan, girişimcilik niyetleri 68 puan, girişimciliğe yatkınlık ve kişisel tutum düzeyleri 72 puan olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlara göre üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin çok iyi durumda olmadığı, ancak üniversite

eğitimi süresince aldıkları eğitimin etkisinden olsa gerek girişimcilik yeteneklerinin nispeten arttığı ve iyi bir düzeye çıktığı ifade edilebilir.

Üniversite öğrencilerin girişimcilik niyetleri ölçeğinin değerlendirilmesi sonucunda; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun kendi işini kurma konusunda yeteneklerine güvendikleri, gelecekte kendi işini kurma konusunda çoğunluğu kararsız olmakla birlikte dikkate değer bir kısmı da gelecekte kesinlikle kendi işini kurmayı düşünmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu sosyal yaşamı, iş ve eğlenceyi dengeli bir şekilde yaşamak istemekte, temel kariyer hedefleri konusunda henüz kesin bir karar vermiş olmakla birlikte çoğunluğu kendi işini kurma konusunda kararlıdır ve bunun için günde 12-16 saat çalışmayı göze alabileceklerini ifade etmişlerdir.

Girişimciliğe yatkınlık ve kişisel tutum düzeylerini belirleme ölçeğinin değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerin girişimci olmayı avantajlı bir durum olarak değerlendirdikleri, girişimciliği kariyer olarak cazip gördükleri, akıllarına koydukları bir şeyi yapmakta kararlı oldukları, rekabet etmekten hoşlandıkları, yaptıkları işlerde kendi kararlarının etkili olduğu, zor durumda kaldıklarında kendi çözüm seçeneklerini oluşturabilecekleri, kendi kararlarıyla hayatlarını şekillendirebilme ihtimalinin çok yüksek olduğu, yaratıcılık yönlerinin güçlü olduğu, öğrencilerin liderlik yönlerinin iyi olduğu, öğrencilerin işleri konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabilecekleri, öğrencilerin farklı işlere yönelik motivasyonlarının güçlü olduğu, işinde başarısız olanlara yeni bir şans verilmesi gerektiğini düşündükleri, iş kurma ve işyerini çalıştırmanın nispeten çok kolay olmadığını düşündükleri, istedikleri şeyleri elde etmek için çok çalışabilecekleri, yaptıkları görevleri zamanında bitirmeyi çok istedikleri, sorumluklardan kaçmayı yerine getirmeyi tercih ettikleri, istedikleri işleri yapabilecek kadar enerjilerinin var olduğu, işlerini kendi başına yapabilecekleri, başkalarının aklına gelmeyen şeyleri düşünüp hayata geçirebilecekleri, fırsatların değerlendirilmesini önemsedikleri, geleceklerini kurtarmak için kendilerini yapmak istedikleri, istediklerini gerçekleştirmek için kendi yeteneklerine güvendikleri, çevrelerindeki insanları işleri için harekete geçirebilecekleri, çevrelerindekiyle anlaşabildiği ve iyi geçindiği, kendi işlerini kurma konusunda gerekli asgari koşullara sahip oldukları, yeni iş kurma konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadıkları, iş fikirlerini projeye dönüştürebilecek bilgi ve becerilere asgari düzeyde sahip oldukları, yeni bir iş kurma denemesinin başarıyla sonuçlanma ihtimalinin yüksek olduğu, ilköğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini az miktarda da olsa geliştirdiği, orta öğretimde verilen eğitimin girişimcilik yeteneğini pek geliştirmede, girişimciliği bir kariyer seçeneği olarak benimsedikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin bu yeteneklerinden yararlanmaları ve ideallerini gerçekleştirmeleri konusunda ilgililerce, yol gösterici ve destek amaçlı çalışmaların yapılması gerektiği bu sonuçlarda oldukça açık görülmektedir. Yapılan bu çalışma göstermektedir ki girişimcilik dersleri, öğrencilerin eğilimlerinin arttırılmasına ve farkındalık sağlanmasına olumlu yönde etki yapmaktadır. Bu durumun teyidi noktasında farklı kurumlarda ve daha geniş platformlarda başka uygulamaların yapılması, tüm girişimcilik faktörlerinin dahil edildiği yeni ölçümlerinin yapılması ilgili literatüre önemli katkılar sağlayacak, bununla birlikte girişimcilik eğitimlerinin nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi ve iyileştirilmesini sağlayacaktır.

Araştırmanın kısıtları olarak sıralanabilecek kısıtlayıcılardan bazılarını sıralamak gerekirse bunlar; öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri araştırılırken, daha çok iktisadi ve idari bilimler fakültesi özellikle işletme bölümü öğrencilerine yer verilmesi, araştırma yelpazesinin diğer fakülteler ile bunların bölümlerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi, karşılaştırmalı olarak yapılan araştırmalarda ise farklı gelişmiş ülkelerde yapılarak coğrafyanın genişletilmesidir. Yapılan araştırmalar, girişimcilik veya en azından genel işletmecilik eğitimi alan öğrenciler ile girişimcilik eğitimi almayanlar arasında karşılaştırmalı olarak da yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Aker, Emrah; Girgin, Hızır; Yavaş, Özdemir (2014). Girişimcilikte İnovasyonun Önemi Küresel Bir Analiz, Procedia VI International Congress On Entrepreneurship, Nisan 2014, s. 372-378.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı, 6. Baskı, Ankara, Pegem Akademi.
- Aslan, Hüseyin; Yıldız, Bülent; Direzinci, Aykut (2017). Öğrencilerin Girişimcilik Dersi Kazanımlarının Girişimcilik Eğilimi ve İnovasyon Yeteneği Üzerine Etkisi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 51, s.524-538.
- Bayraktar, Bülent ve Karadeniz, Gülnara (2017). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Ön Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Karşılaştırmalı Analizi, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:6, Sayı:4, 2017, s. 491-501.
- Boz, Mustafa ve Boz, Jarkyn (2014). Girişimcilik Motivasyonu Ve Başarı İçin Gerekli Girişimci Özellikleri: Çanakkale Örneği, Procedia VI International Congress on Entrepreneurship Proceedings, 24-26 Nisan 2014 Bishkek, Kırgızistan, s.463.
- Çolakoğlu, H. ve Çolakoğlu, T. (2016). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitimi İle Öz Yeterlilik Algısı ve Girişimcilik Potansiyeli İlişkisi Üzerine Bir Saha Araştırması. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi. 17(37),70-75.
- Doğan, Mesut; Yıldız, Feyyaz; Topal, Yusuf (2014). Girişimcilik Eğitimi Almış Öğrencilerin Girişimciliğin Finansmanı Konusunda Algılarının Ölçülmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi ve Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Örneği, Procedia VI International Congress on Entrepreneurship, s. 135-143.
- Ensari, M. Şebnem; Alay, Hazal K. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Yenilikçilik Eğilimi İle Girişimcilik Potansiyelleri Arasındaki İlişkiye Ailelerin Girişimcilik Öyküsünün Aracı Etkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı:28, Eylül 2017, s.235-248.
- Kızıldağ, Duygu; Özkara, Belkıs (2014). Girişimcilikte Sosyal Ağların Rolü, Procedia VI International Congress On Entrepreneurship, Nisan 2014, s. 283-293.

- Kirby, David A. (2005). Entrepreneurship Education: Can Business Schools Meet The Challenge? Proceeding of the 2005 San Francisco Silicon Valley Global Entrepreneurship Research Conference, California.
- Mirza, Şakir ve Dağdeviren, İbrahim Ethem (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Eşme Meslek Yüksekokulunda Bir Araştırma, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, s.82-105.
- Najimudinova, Seyil (2017). Kırgızistan’da Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerinde Yapılan Araştırmaların Değerlendirilmesi: 2003-2017 Yılları Arası Bibliyometrik Bir Analiz, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:6 Sayı:4, 2017, s.503-513.
- Öner, Burçin; Kahyaoğlu, Murat; Çelenli Başaran; Azize, Zehra (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Çarşamba Ticaret Borsası MYO Örneği, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 57, s.178-189.
- Özgül, Engin; Turan, Nuray; Tınar, Mustafa Yaşar (2017). Yenilikçi İş Fikri Geliştirme Engelleri: Girişimcilik Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma, Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi 1(2), 2017, s. 120-135.
- Patır, Sait ve Karahan, Mehmet (2010). Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. Business and Economics Research Journal. 1(2), 27-44.
- Plattner, I.E., Lechaena, M., Mmolawa, W. & Mzingwane, B. (2009). Are university students psychologically ready for entrepreneurship? A Botswana study. African Journal of Business Management, 3(7), 305-310.
- Soylu, Şerife (2014). Girişimcilik Üzerinde Sosyo-Kültürel Etkiler: Türk Toplumunu İçin Genel Bir Değerlendirme, Procedia VI International Congress On Entrepreneurship, Yıl: 2014, Nisan 2014, s. 100-105.
- Şahin, N. ve Narı, Y. (2014). Girişimci Neslin Oluşturulması Beşeri Sermayenin Eğitimi Ekonomik Büyüme ve Kalkınma İlişkisi, Procedia VI International Congress on Entrepreneurship Proceedings, 24-26 Nisan 2014 Bishkek, Kırgızistan, s.294-303.
- Tağraf, Hasan ve Halis, Muhsin (2008). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin “Girişimsel Öz Yetkinlik” Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(2), s.91-111.
- Tekin, Mahmut (2005). Hayallerin gerçeğe dönüşümü: Girişimcilik. (4.Baskı) Konya: Günay Ofset.
- Uluyol, Osman (2013). Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu Örneği, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl:6 Sayı:15, 2013, s349-372.

- Yercan, Funda (2014). Üniversitelerde Girişimcilik Eğitimi: "Anadolu Kaplanları & Ege Efeleri" Örneği, *Procedia VI International Congress on Entrepreneurship, Bildiriler Kitabı*, s.447-453.
- Tekin, Mahmut (1999). *Girişimcilik, Kendi İşini Kurma, İşletme*. (2.Baskı), Konya: Günay Ofset.
- Karahan, M. ve Ulusoy, İ. (2010). Hatay İli Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesi, *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl: 14/43, (Bahar 2010).
- Karahan, M. ve Okay, Ş. (2011). A Field Research on the Determination of Entrepreneurial Characteristics of SMEs Businesses in Turkey, *African Journal of Business Management*, 5(11), 4121-4132.
- Bayram, Gül Nazik (2014), *Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Ekici, Ece (2016), *Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimini Belirlemede Planlanmış Davranışlar Teorisi ve Girişimcilik Eğitiminin Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Taş, Ahmet (2016). *Girişimcilik Eğitimi ile Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Parametrik Tekniklerle Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, Sayı 2, s. 195-203.